

JUSTITSMINISTERIET

Dato:
Kontor: Procesretskontoret
Sagsbeh: Mikkel Holt Christensen
Sagsnr.: 2018-4000-0098
Dok.: 869100

KOMMENTERET OVERSIGT

over

høringssvar vedrørende udkast til forslag til lov om ændring af retsplejeloven og straffuldbyrdelsesloven (Initiativer vedrørende forsvarsadvokater og advokattilsyn)

I. Høringen

Et udkast til lovforslag har i perioden fra den 3. juli 2018 til den 26. august 2018 været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer mv.:

Østre Landsret, Vestre Landsret, Sø- og Handelsretten, Tinglysningssretten, samtlige byretter, Advokatrådet, Advokatnævnet, Amnesty International, Copenhagen Business School (CBS), Dansk Erhverv, Dansk Industri, Dansk Journalistforbund, Dansk Socialrådgiverforening, Danske Advokater, Danske Regioner, Datatilsynet, Den Danske Dommerforening, Det Kriminalpræventive Råd, Direktoratet for Kriminalforsorgen, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolenes Tjenestemandforening, Domstolsstyrelsen, Djøf, Fagligt Fælles Forbund – 3F, FOA – Fag og arbejde, Forbrugerrådet Tænk, Foreningen af Fængselsinspektører og Viceinspektører, Foreningen af Institutionschefer og Områdechefer m.fl., Foreningen af Offentlige Anklagere, Foreningen af Statsadvokater, Fængselsforbundet, HK - Landsklubben Danmarks Domstole, HK - Landsklubben for Kriminalforsorgen, Institut for Menneskerettigheder, Justitia, Kommunernes Landsforening (KL), Kriminalforsorgsforeningen, Københavns Retshjælp, Københavns Universitet, Landsforeningen af Forsvarsadvokater, Landsforeningen KRIM, Landsforeningen af Socialrådgivere ansat i Kriminalforsor-

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

gen, Landsorganisation i Danmark (LO), Liberale Erhvervs Råd, Politidirektørforeningen, Politiforbundet i Danmark, Procesbevillingsnævnet, Retspolitisk Forening, Rigsadvokaten, Rigspolitiet, Rådet for Etniske Minoriteter, Syddansk Universitet, Aalborg Universitet, Aarhus Retshjælp og Aarhus Universitet.

Justitsministeriet har modtaget høringssvar fra:

Østre Landsret, Vestre Landsret, Sø- og Handelsretten, Advokatrådet, Advokatnævnet, Danske Advokater, Datatilsynet, Den Danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolsstyrelsen, Forbrugerrådet Tænk, Fængselsforbundet, Institut for Menneskerettigheder, Landsforeningen af Forsvarsadvokater, Landsforeningen KRIM, Kommunernes Landsforening (KL), Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen, Politiforbundet i Danmark, Procesbevillingsnævnet, Rigspolitiet og advokat Eskil Nielsen.

Justitsministeriets bemærkninger til høringssvarene er anført med kursiv.

II. Høringssvarene

1. Generelt

Østre Landsret, Vestre Landsret, Sø- og Handelsretten, Den Danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Fængselsforbundet, Institut for Menneskerettigheder, Kommunernes Landsforening (KL), Politiforbundet i Danmark og Procesbevillingsnævnet har ingen bemærkninger til udkastet til lovforslag.

Advokatrådet er overordnet set positiv over for lovforslagets initiativer, herunder styrkelsen af rådets tilsyn med advokater sammenholdt med Advokatnævnets nye sanktionsmuligheder, som samlet set anses for egnet til at styrke indsatsen over for de ganske få advokater, som ikke overholder advokatforpligtelserne.

Advokatnævnet anfører, at en senere ikrafttræden end 1. januar 2019 i lovforslaget kunne overvejes med henblik på at sikre tid til at implementere de kommende ændringer. Endvidere opfordrer Advokatnævnet til, at ændringerne ligeledes gennemføres for Grønland og Færøerne med henblik på en ensrettet sagsbehandling.

Danske Advokater oplyser, at man støtter op om et uafhængigt, effektivt og stærkt advokattilsyn.

Domsstolsstyrelsen vurderer samlet set, at lovforslaget vil medføre begrænsede driftsmæssige merudgifter for domstolene, som forventes at kunne holdes inden for den nuværende økonomiske ramme.

Forbrugerrådet Tænk finder det overordnet positivt, at der lægges op til et skærpet tilsyn, herunder udvidede indberetningsmuligheder for potentielle overtrædelser samt flere og styrkede sanktionsmuligheder for Advokaternævnet i tilfælde af overtrædelser.

Landsforeningen KRIM finder det positivt, at Justitsministeriet anerkender den særlige og centrale rolle advokater spiller i det danske retssystem, og at der er forståelse af, at den almindelige tillid og respekt til advokatbranchen er af stor betydning. Landsforeningen bemærker dog, at adskillige elementer i lovforslaget giver anledning til betydelig bekymring.

Landsforeningen af Forsvarsadvokater er forundrede over og bestrider, at forsvarsadvokater udgør en særlig risikogruppe for overtrædelser af reglerne for advokatgerningen, som det fremgår af lovforslagets bemærkninger.

Rigspolitiet oplyser, at man generelt er positiv over for et samarbejde mellem politiet og Advokatrådet.

Advokat Eskil Nielsen opfordrer til, at lovforslaget vedtages nu, men sådan at det i forbindelse med en vedtagelse markeres, at der iværksættes en proces til et hovedeftersyn af reglerne på grundlag af en udredning af Johan Schlüter-sagen med særligt fokus på de systemiske aspekter af sagen i forhold til advokatreguleringen.

For så vidt angår spørgsmålet om tidspunktet for lovens ikrafttræden den 1. januar 2019 skal Justitsministeriet bemærke, at der med lovforslagets § 3, stk. 2, lægges op til, at lovens § 1, nr. 2-5, 7 og 8, træder i kraft den 1. juli 2019. Efter ministeriets vurdering er der hermed taget fornøden højde for behovet for indretning efter de nye regler, jf. bemærkningerne til lovforslagets § 3, stk. 2.

For så vidt angår spørgsmålet om at gennemføre tilsvarende ændringer i retsplejeloven for Færøerne og retsplejeloven for Grønland, kan Justitsmi-

nisteriet oplyse, at der gælder særlige retsplejelove for Færøerne og Grønland, og at forslag til ændringer af disse retsplejelove vil skulle fremsendes til henholdsvis Færøernes Landsstyre og Grønlands Selvstyre til udtalelse – som udgangspunkt inden fremsættelsen for Folketinget. Justitsministeriet drøfter løbende med de færøske og grønlandske myndigheder, hvilke lovgivningssager for henholdsvis Færøerne og Grønland der skal prioriteres på Justitsministeriets område.

I relation til spørgsmålet om Johan Schlüter-sagen skal Justitsministeriet bemærke, at lovforslaget har som et af sine hovedformål at styrke tilsynet med advokaterne, herunder ved at give Advokatrådet bedre muligheder for at modtage oplysninger om advokater fra en række offentlige myndigheder og via en ny whistleblowerordning. Det er Justitsministeriets opfattelse, at styrkelsen af tilsynet vil skabe bedre muligheder for, at fremtidige sager vil kunne opdages og imødegås på et tidligere stadie end i dag.

2. Gaveforbud

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen anfører, at et bredt defineret gave- og reklameforbud objektivt set medfører en begrænsning af konkurrencen mellem advokater, som dermed kan give anledning til konkurrencemæssige betænkeligheder. Styrelsen henstiller af denne grund til, at lovforslagets anvendelsesområde på dette punkt begrænses.

Landsforeningen af Forsvarsadvokater tilslutter sig generelt forslaget om et gaveforbud. Landsforeningen anser dog ikke begreberne gaver og tjenesteydelser for definerede i lovforslaget og anser det bl.a. for problematisk, at der ikke er angivet en nedre grænse for begreberne.

For så vidt angår lovforslagets definitioner af begreberne gaver og tjenesteydelser fremgår det af lovforslagets specielle bemærkninger, herunder bemærkningerne til § 1, nr. 1, at gavebegrebet skal forstås bredt. Således defineres en gave i lovforslaget som udgangspunkt som enhver overdragelse af fysiske genstande til klienten eller bistand i form af tjenesteydelser, der falder uden for hvervet som forsvarsadvokat, og som ikke modsvares af en tilsvarende modydelse. Som eksempel på en gave i form af en fysisk genstand angives det i bemærkningerne, at en advokat giver cigaretter til sin klient i forbindelse med et fængselsbesøg. Ligeledes anses det for en gave, såfremt en forsvarsadvokat udøver tjenesteydelser for sin klient uden modydelse herfor fra klienten. Det angives i bemærkningerne, at forsvarsadvokaten har til opgave at varetage klientens juridiske interesser i straffesagen.

Desuden anføres det, at det er muligt for klienten – efter aftale og mod sædvanlig betaling – at tilkøbe sig advokatens hjælp med andre sager end sin straffesag.

Endvidere fremgår det af bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 1, at almindelig forplejning som f.eks. en kop kaffe eller en sandwich, som advokaten giver klienten i forbindelse med et møde mellem de to, ikke anses for at være en gave, og derfor ikke er omfattet af bestemmelsen. Udlevering af et enkelt visitkort fra advokaten til klienten vil heller ikke være omfattet. Reklamegenstande for advokaten vil derimod være omfattet af bestemmelsen.

På baggrund af ovenstående bemærkninger til lovforslagets § 1, nr. 1, er det Justitsministeriets opfattelse, at begreberne gaver og tjenesteydelser er tilstrækkeligt definerede i lovforslaget, idet det også bemærkes, at begrebernes brede definitioner er begrundet i lovforslagets generelle formål om at skabe en klar regulering på området.

Justitsministeriet er enig med Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen i, at forbuddet begrænser advokaters muligheder for at markedsføre sig over for klienten og potentielle klienter, og at dette potentielt kan have en begrænsende effekt på konkurrencen mellem advokater. Justitsministeriet skal dog i den forbindelse bemærke, at advokater, herunder forsvarsadvokater, i øvrigt har mulighed for at markedsføre sig på andre måder end ved gaver, så længe der ikke er tale om såkaldt "klientfiskeri". Justitsministeriet bemærker desuden, at forbuddet som angivet i lovforslagets pkt. 2.1.3 er begrundet i bl.a. hensynet til at sikre respekten for forsvarsadvokatbranchen, og at dette hensyn efter Justitsministeriets opfattelse retfærdiggør en evt. påvirkning af konkurrencen mellem forsvarsadvokater. Justitsministeriet skal i den forbindelse bemærke, at det samme hensyn ligger bag det gældende forbud mod "klientfiskeri", der ligeledes kan have en potentiel konkurrencebegrænsende effekt.

3. Udlevering af oplysninger fra advokater mv. til Advokatrådet

Landsforeningen af Forsvarsadvokater finder den foreslåede bestemmelse i retsplejelovens § 143, stk. 3, betænkelig, idet landsforeningen påpeger, at Advokatrådet i medfør af bestemmelsen som led i sit tilsyn kan kræve fortrolige oplysninger mellem forsvarsadvokaten og klienten udleveret. Landsforeningen stiller særligt spørgsmålstejn ved, om Advokatrådet kan kræve fortrolige oplysninger, der er nedfældet i skriftlige notater, udleveret.

Landsforeningen KRIM finder det bekymrende, at Advokatrådet kan kræve udlevering af alle oplysninger af advokater og deres autoriserede fuldmægtige, herunder arbejdspapirer, korrespondance og andre dokumenter, der skønnes at være nødvendige for rådets tilsyn, jf. den foreslåede bestemmelse i retsplejelovens § 143, stk. 3. Endvidere finder landsforeningen det bekymrende, at der med den foreslåede bestemmelse i retsplejelovens § 143 b, stk. 4, kan gøres undtagelse fra Advokatrådets tavshedspligt, således at rådet kan videregive særlige oplysninger til bl.a. anklagemyndigheden, politiet og justitsministeren. Landsforeningen påpeger, at bestemmelseernes indbyrdes forhold medvirker til, at Advokatrådet således kan kræve oplysninger om eksempelvis indrømmelse af skyld eller lignende selvinkriminerende oplysninger fra en klient til dennes forsvarer udleveret for derefter at videregive disse oplysninger til politiet og anklagemyndigheden.

Som anført i lovforslagets pkt. 3.3.2.1 har Advokatrådet oplyst, at rådet i praksis anser en advokats manglende deltagelse i tilsyn og udlevering af oplysninger i denne forbindelse for at være i strid med god advokatskik, hvilket bekræftes af praksis fra Advokatnævnet.

Hensigten med den foreslåede bestemmelse i retsplejelovens § 143, stk. 3, er således at kodificere, at Advokatrådet kan kræve alle oplysninger af advokater, deres autoriserede fuldmægtige og advokatselskaber, herunder arbejdspapirer, korrespondance og andre dokumenter, der skønnes at være nødvendige for rådets tilsyn af, om der er sket eller vil ske en overtrædelse af bestemmelserne i retsplejeloven eller bestemmelser fastsat i medfør af retsplejeloven. Det fremgår endvidere af lovforslaget, at der skal være tale om nærmere afgrænsede oplysninger, der kan anses at have betydning for, at Advokatrådet kan vurdere, om advokaten mv. overholder de pligter, stillingen som advokat medfører, og som med rimelighed kan forlanges udleveret af advokaten, herunder fordi der ikke er tale om oplysninger, som Advokatrådet ville kunne fremskaffe på anden vis, jf. bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 3. Hvis det skønnes nødvendigt for rådets tilsyn, vil rådet således – ligesom i dag – kunne kræve at få udleveret alle oplysninger, herunder evt. skriftlige notater mv.

Det er således Justitsministeriets opfattelse, at det er tilstrækkeligt præciseret i lovforslaget, at oplysningerne, som Advokatnævnet indhenter gennem tilsynet, skal danne grundlag for rådets vurdering af, om advokater, advokatfuldmægtige og advokatselskaber har begået overtrædelser af de regler, der regulerer advokathvervet. Øvrige oplysninger, der måtte være blevet

udleveret til rådet gennem tilsynet, om eksempelvis klienters indrømmelse af skyld eller lignende fortrolige oplysninger afgivet til advokaten, indgår dermed ikke i denne vurdering.

For så vidt angår den foreslåede bestemmelse i retsplejelovens § 143 b, stk. 4, der nu er stk. 3 efter indarbejdelse af en lovteknisk ændring i lovforslaget ift. høringsudgaven, hvorefter Advokatrådet kan gøre undtagelse fra tavshedspligten ifølge den foreslåede bestemmelse i § 143 b, stk. 1, og videregive indhentede oplysninger til Advokatnævnet, politi og anklagemyndighed og justitsministeren, forudsættes det, at Advokatrådet alene kan videregive de nødvendige oplysninger om overtrædelser begået af advokater, advokatfuldmægtige og advokatselskaber, jf. bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 5. Videregivelsen omfatter derfor ikke særlige oplysninger om eksempelvis klienters indrømmelse af skyld eller lignende fortrolige oplysninger afgivet til advokaten.

4. Advokatrådets indhentelse og modtagelse af oplysninger fra offentlige myndigheder

Advokatrådet mener, at Direktoratet for Kriminalforsorgen i den foreslåede bestemmelse i retsplejelovens § 143 a, stk. 2, som de fire allerede oplyste myndigheder, bør have særskilt hjemmel til at videregive bestemte oplysninger til Advokatrådet efter et skøn, hvor myndigheden vurderer, at oplysningerne er relevante for rådets tilsyn med advokater. Rådet opfordrer desuden til, at det i relation til den foreslåede bestemmelse i retsplejelovens § 143 a, stk. 3, nr. 1, overvejes at begrænse betingelsen om, at oplysningerne skal have betydning for advokatens erhverv, til fogedretsbegæringer. Efter rådets opfattelse vil de øvrige kategorier af oplysninger i den foreslåede bestemmelse således som altovervejende hovedregel være af betydning for advokatens erhverv.

Advokatnævnet angiver, at man forudsætter, at en underretning af Advokatrådet efter den foreslåede bestemmelse i retsplejelovens § 143 a, stk. 2, indebærer en pligt til orientering fra nævnets side af den pågældende advokat om underretningen. Endvidere forudsætter nævnet, jf. den foreslåede bestemmelse i retsplejelovens § 143 b, stk. 5, vedrørende iagttagelse af fortrolighed, at bestemmelsen ikke er til hinder for, at nævnet kan lade oplysninger modtaget fra Advokatrådets tilsyn indgå i skriftveksling mellem parterne i klagesagen, nævnets kendelse, eventuel offentliggørelse og ved behandling af aktindsigtsanmodninger.

Danske Advokater finder, at der bør fastsættes regler om oplysnings- og partshøringshøringspligt for Advokatrådet ved indhentelse af oplysninger fra myndigheder i forbindelse med rådets tilsyn, jf. den foreslåede bestemmelse i retsplejelovens § 143 a, stk. 1.

Datatilsynet påpeger, at det efter databeskyttelsesforordningens artikel 6 ikke er tilstrækkeligt for behandling, herunder videregivelse af almindelige ikke-følsomme personoplysninger, at de er ”relevante” for Advokatrådets tilsyn med advokater, som det fremgår af lovforslagets § 143 a, stk. 2. Datatilsynet henstiller derfor til, at den foreslåede bestemmelse ændres, således at oplysninger kan videregives, såfremt de er ”nødvendige” for rådets tilsyn med advokater.

Rigspolitiet opfordrer til genovervejelse af den foreslåede bestemmelse i retsplejelovens § 143 a, stk. 1, nr. 2 og 3, om videregivelse af oplysninger fra politiet og anklagemyndigheden til Advokatrådet, idet Rigspolitiet vurderer, at det er yderst begrænset, hvilke tiltag Advokatrådet meningsfuldt vil kunne iværksætte selvstændigt på baggrund af en indhentet eller udleveret oplysning om en igangværende efterforskning eller sigtelse. Hertil påpeger Rigspolitiet desuden den medfølgende administrative byrde for politiet og anklagemyndigheden og komplikationerne for politiets arbejde med en verserende sag. Rigspolitiet henstiller endvidere til, at det præciseres i lovforslaget, hvilke typer af strafbare forhold, det vil være relevante at underrette om, at en advokat sigtes for, samt konkrete eksempler på videregivelse efter den foreslåede bestemmelse. Rigspolitiet peger desuden på, at en pligt til underretning af Advokatrådet allerede på tidspunktet for sigtelse af en advokat i visse tilfælde vil kunne indebære en risiko for kompromittering af politiets efterforskning, hvis politiet ønsker at holde efterforskningen mod advokaten hemmelig. Rigspolitiet foreslår derfor, at der gives mulighed for at afslå anmodninger om oplysninger på dette stadie. Det samme gør sig efter Rigspolitiets opfattelse gældende i forhold til indhentelse af oplysninger fra Anklagemyndigheden på sigtelsesstadiet og i videregivelse af oplysninger fra Direktoratet for Kriminalforsorgens i forbindelse med politianmeldelse af en advokat, jf. den foreslåede bestemmelse i retsplejelovens § 143 b, stk. 2. Vedrørende underretningspligten efter databeskyttelsesforordningen foreslår Rigspolitiet, at det præciseres i lovforslaget, at oplysninger modtaget fra politiet, anklagemyndigheden eller kriminalforsorgen ofte vil være fortrolige, og at der derfor vil kunne gøres undtagelse fra underretningspligten i medfør af databeskyttelseslovens § 22, stk. 2, nr. 4. Advokatrådet bør være særligt opmærksom herpå, og i tvivlstilfælde bør rådet høre politiet eller anklagemyndigheden.

For så vidt angår forslaget om fastsættelse af regler om oplysnings- og partshøringspligt for Advokatrådet ved indhentelse af oplysninger i medfør af lovforslagets § 143 a, stk. 1, skal Justitsministeriet bemærke, at der med den foreslåede bestemmelse i retsplejelovens § 143 b pålægges en tavshedspligt for Advokatrådets medlemmer mv., således at fortrolige oplysninger, der opnås gennem tilsynsvirksomheden, hemmeligholdes. Fastsættelse af regler om oplysnings- og partshøringspligt for Advokatrådet i forbindelse med indhentelse og modtagelse af oplysninger efter den foreslåede bestemmelse i retsplejelovens § 143 a, stk. 1, vil således efter Justitsministeriets opfattelse være i modstrid med de hensyn til hemmeligholdelse, der begrundes af tavshedspligten.

Efter databeskyttelsesforordningens artikel 13 og 14 har Advokatrådet en oplysningspligt over for den advokat, som rådet modtager personoplysninger om. Når rådet modtager personoplysninger om en advokat efter den foreslåede § 143 a, skal rådet således opfylde sin oplysningspligt efter artikel 14, stk. 1-4 over for advokaten, medmindre underretning kan undlades efter forordningens artikel 14, stk. 5, litra a-d, eller databeskyttelseslovens § 22, stk. 1. Det er Justitsministeriets vurdering, at de nævnte undtagelsesmuligheder fører til, at Advokatrådet i praksis i en række tilfælde vil kunne undlade at give advokaten underretning efter artikel 14 i databeskyttelsesforordningen. Dette er præciseret i bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 5.

Justitsministeriet er enig med Advokatnævnet i, at nævnets underretning af Advokatrådet efter § 143 a, stk. 2, indebærer en pligt til orientering fra nævnets side af den pågældende advokat om underretningen. Det er anført i lovforslagets bemærkninger under pkt. 3.1.1, at Advokatnævnet – som hidtil – anses for en del af den offentlige forvaltning, og som følge heraf gælder offentlighedsloven og forvaltningsloven, herunder reglerne om oplysningspligt, for nævnets virksomhed.

For så vidt angår Advokatnævnets bemærkninger til den foreslåede bestemmelse i retsplejelovens § 143 b, stk. 5, vedrørende iagttagelse af fortrolighed, skal Justitsministeriet bemærke, at den pågældende bestemmelse nu er udgået af lovforslaget. Justitsministeriet er enig med Advokatnævnet i, at nævnet og øvrige myndigheder, der modtager oplysninger fra Advokatrådets tilsyn, kan anvende disse oplysninger i forbindelse med varetagelsen af deres opgaver under iagttagelse af bl.a. forvaltningslovens § 27 og de databeskyttelsesretlige regler.

Vedrørende spørgsmålet om videregivelse af oplysninger fra Direktoratet for Kriminalforsorgen og kriminalforsorgens institutioner om forhold, der kan være relevante for Advokatrådets tilsyn, er det, som angivet i lovforslagets pkt. 3.3.1.2, Justitsministeriets vurdering, at det vil kunne varetages gennem den almindelige mulighed for at orientere rådet om oplysninger, der er relevante for rådets tilsyn.

For så vidt angår politiets og anklagemyndighedens forpligtelse til videregivelse af oplysninger til Advokatrådet på sigtelsestidspunktet, jf. de foreslåede bestemmelser i retsplejelovens § 143 a, stk. 1, nr. 2 og 3, skal Justitsministeriet bemærke, at der med bestemmelserne er lagt vægt på, at Advokatrådet har oplyst, at det er relevant på et så tidligt stadie som muligt at modtage oplysninger fra anklagemyndigheden eller politiet om, at en advokat er involveret i en straffesag, herunder i form af sigtelser mv., når der er tale om en sag, der er relevant for Advokatrådets tilsyn. Samtidig pålægges Advokatrådets medlemmer og ansatte mv. tavshedspligt omkring de oplysninger, som rådet modtager, jf. den foreslåede bestemmelse i retsplejelovens § 143 b. Justitsministeriet anerkender dog Rigspolitiets bemærkninger om, at videregivelsen af oplysninger vil kunne kompromittere en efterforskning mod en advokat i det særlige tilfælde, hvor advokaten ikke er underrettet om efterforskningen. Justitsministeriet har derfor fundet det nødvendigt at indsætte en adgang i den foreslåede bestemmelse for politiet og anklagemyndigheden til – helt undtagelsesvist – at afslå anmodninger om oplysninger fra Advokatrådet. Ud fra samme hensyn er en tilsvarende undtagelsesmulighed ligeledes indsat i den foreslåede bestemmelse i § 143 a, stk. 3, nr. 2, gældende for Direktoratet for Kriminalforsorgens pligtmæssige videregivelse af oplysninger til Advokatrådet, hvis udleveringen af oplysninger vil kunne kompromittere en eventuel efterforskning mod den pågældende advokat.

På baggrund af Rigspolitiets hørings svar er der endvidere foretaget en præcisering af bemærkningerne til lovforslagets § 143 a, stk. 2, nr. 1, således at det nu fremgår, at det ved politiets vurdering af, om bestemte oplysninger er relevante for Advokatrådets tilsyn, særligt vil være relevant at videregive oplysninger i sager om alvorlig økonomisk kriminalitet såsom hvidvask, underslæb, mandatsvig m.v. Denne præcisering skal således supplere lovforslagets øvrige bemærkninger om, at der ved politiets vurdering af, hvorvidt en oplysning om en straffesag er relevant for Advokatrådets tilsyn, skal lægges vægt på, om forholdet direkte eller indirekte kan have betydning for advokatens udførelse af sit hverv, f.eks. fordi forholdet knytter sig til en klientrelation, eller fordi forholdet giver grund til at befrygte, at advokaten ikke

fremadrettet vil overholde de pligter, der følger af stillingen, jf. bemærkningerne til den foreslåede § 143 a, stk. 2, nr. 1. Endvidere omfatter præciseringen anklagemyndighedens vurdering af, hvorvidt en oplysning om en straffesag er relevant for Advokatrådets tilsyn, idet anklagemyndigheden skal inddrage de samme momenter som politiet ved vurderingen af, om oplysningen kan overdrages, jf. bemærkningerne til lovforslagets § 143 a, stk. 2, nr. 2.

I lyset af Datatilsynets bemærkninger om grundlaget for behandling af almindelige personoplysninger efter databeskyttelsesforordningens artikel 6 har Justitsministeriet præciseret i bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 5, at ved vurderingen af, hvorvidt oplysninger kan videregives til Advokatrådet, skal de almindelige databeskyttelsesretlige principper for behandling af personoplysninger indgå, herunder at personoplysningerne skal være tilstrækkelige, relevante og begrænset til, hvad der er nødvendigt i forhold til de formål, hvortil de behandles, jf. databeskyttelsesforordningens artikel 5, stk. 1, litra c, og at videregivelsen af personoplysninger skal være nødvendig ifølge betingelserne for behandling af almindelige personoplysninger i databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 1.

Justitsministeriet er enig i Advokatrådets bemærkninger til den foreslåede § 143 a, stk. 3, nr. 1, om, at det ved fogedretsbegæringerne navnlig vil være relevant med en vurdering af begæringens betydning for advokatens hverv. For så vidt angår de øvrige begæringerne nævnt i den foreslåede bestemmelse forudsættes det, at disse som udgangspunkt vil have betydning for advokatens hverv. Den foreslåede bestemmelse er derfor ændret i overensstemmelse hermed, således at betingelsen om at foretage en vurdering af betydningen for advokatens hverv alene gælder for fogedretsbegæringerne.

5. Klagegebyr

Advokatrådet forudsætter, at klagegebyret ikke tilbagebetales til en klager, der får sin klage afvist som åbenbart grundløs, jf. retsplejelovens § 147 b, stk. 3. Rådet foreslår, at det præciseres, i hvilke tilfælde der foreligger en formel mangel, jf. bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 6.

Danske Advokater finder det positivt, at der med lovudkastet skabes mulighed for, at en klage til Advokatnævnet pålægges et gebyr. Endvidere opfordrer Danske Advokater til, at regler herom udstedes med virkning samtidig med lovens ikrafttræden.

Forbrugerrådet Tænk støtter ikke lovudkastets forslag om indførelse af hjemmel til at opkræve gebyr for indgivelse af klage til Advokatnævnet og henviser til lovforslagets bemærkninger, hvoraf fremgår, at Justitsministeriet tidligere har udtalt sig imod at indføre en gebyrordning. Endvidere finder Forbrugerrådet Tænk ikke muligheden for at opkræve et klagegebyr begrundet i lovforslaget og påpeger i den forbindelse bl.a., at indførelsen af et gebyr på Advokatnævnets område ikke kan sammenlignes med gebyrerne, der i dag opkræves for indgivelse klager til Revisornævnet eller andre nævn. For så vidt angår gebyrets beløbsmæssige størrelse påpeger Forbrugerrådet Tænk, at det skal overholde kravene i artikel 8, litra c), i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2013/11/EU af 21. maj 2013 om alternativ tvistbilægelse i forbindelse med tvister på forbrugerområdet og om ændring af forordning (EF) nr. 2006/2004 og direktiv 2009/22/EF (direktiv om ATB på forbrugerområdet), hvorefter procedurer omfattet af direktivet skal være gratis eller kun forbundet med et symbolsk beløb for forbrugerne.

Landsforeningen KRIM anerkender, at et stort antal gentagne og ofte grundløse klager belaster Advokatnævnets ressourcer, men landsforeningen påpeger bl.a., at et gebyr for indgivelse af klage til Advokatnævnet vil kunne afholde utilfredse og økonomisk svage klienter fra at klage.

Som anført i bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 6, er formålet med indførelse af et gebyr for indgivelse af klager til Advokatnævnet at søge at mindske antallet af åbenbart grundløse klager med henblik på at sikre, at nævnet kan bruge sine ressourcer bedst muligt. Det skal dernæst bemærkes, at det med den foreslåede bestemmelse også forudsættes, at gebyret tilbagebetales, hvis klageren får helt eller delvis medhold, eller hvis klagen afvises pga. formelle mangler. Det bemærkes i den forbindelse, at der med formelle mangler for eksempel tænkes på et tilfælde, hvor en klage er indgivet til det forkerte nævn, eller hvis fristen for indgivelse af klage er overskredet, jf. retsplejelovens § 147 b, stk. 2. Derimod skal der ikke ske tilbagebetaling af klagegebyret i tilfælde, hvor en klage afvises som åbenbart grundløs efter en (forenklet) realitetsbehandling af klagen, jf. retsplejelovens § 147 b, stk. 3. Justitsministeriet har præciseret dette i bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 6.

Ved fastlæggelsen af størrelsen af gebyret vil Justitsministeriet tage højde for forbrugerklageovens regler om forbrugeres adgang til hurtig, billig og effektiv klagesagsbehandling, der gennemfører artikel 8 i direktiv om ATB på forbrugerområdet.

6. Frakendelse

Advokatrådet finder det tilfredsstillende, at Advokatnævnet, hvis betingelserne herfor i øvrigt er opfyldt, kan foretage en betinget frakendelse af retten til at udøve advokatvirksomhed mv., uden at der nødvendigvis foreligger en påstand herom fra rådet. Derudover finder rådet, at en sag om ”fuldbyrdelse” af den betingede frakendelse kun bør ske efter en påstand fra Advokatrådet og ikke udelukkende på baggrund af en klage fra andre klageberettigede. Rådet forudsætter endvidere, at der i sager om frakendelse skal udpeges en forsvarer for den pågældende advokat.

Advokatnævnet bemærker, at det vil give udfordringer i forhold til at sammensætte et nyt samlet habilt nævn, hvis sagerne om midlertidig frakendelse skal behandles af det samlede nævn, og disse nævnsmedlemmer senere er inhabile ved behandlingen af selve frakendelsessagen. Advokatnævnets formandskab angiver, at man forudsætter, at sager med påstand om midlertidig frakendelse fordrer en påstand herom fra Advokatrådet, og at der udpeges en forsvarer for den indklagede advokat. Formandskabet angiver, at dette vil være i overensstemmelse med nuværende praksis i sager med påstand om frakendelse. Endvidere bemærker formandskabet, at der ved fuldbyrdelse af en betinget frakendelse på baggrund af en klage fra andre end Advokatrådet bør ske forelæggelse af klagen for Advokatrådet, så rådet kan vurdere, om de vil indtræde med påstand om, at den betingede frakendelse skal fuldbyrdes, og at der i givet fald bør udpeges en forsvarer for den pågældende. I forhold til bemyndigelsesbestemmelsen i den foreslåede § 147 c, stk. 7, bemærker Advokatnævnet, at den pågældende bemyndigelse, der fordrer en fravigelse af forvaltningslovens regler, efter nævnets opfattelse kræver en direkte hjemmel i retsplejeloven.

Danske Advokater finder det positivt, at domstolene hurtigt træffer afgørelse, når der er anlagt sag vedrørende Advokatnævnets afgørelse om midlertidig frakendelse. Danske Advokater bemærker imidlertid, at det også er vigtigt, at rettens afgørelse træffes inden for de – også tidsmæssige – rammer, som en grundig og forsvarlig behandling forudsætter, og foreslår derfor 4-ugers fristen for domstolsprøvelse af en afgørelse om midlertidig frakendelse ændret, så retten i stedet træffer afgørelse hurtigst muligt og senest inden 8 uger efter sagens anlæg.

Forbrugerrådet Tænk bemærker – under henvisning til Advokatnævnets høringssvar på dette punkt – at man ikke er enig i, at sager ved Advokat-

nævnet vedrørende frakendelse nødvendigvis forudsætter en påstand herom fra Advokatrådet.

Vedrørende spørgsmålet om, hvorvidt sager om frakendelse af advokatbeskikkelse ved Advokatnævnet forudsætter en påstand herom fra Advokatrådet, lægger Justitsministeriet til grund, at nævnet efter den nuværende praksis kun frakender en advokat retten til at drive advokatvirksomhed, hvis Advokatrådet har nedlagt påstand herom. Begrundelsen for denne praksis er efter det oplyste, at nævnet ikke af egen drift under forberedelsen af en sag skal tage stilling til, om sagen er alvorlig nok til at rejse spørgsmål om (ubetinget) frakendelse. Justitsministeriet bemærker, at denne praksis også bør omfatte den foreslåede mulighed for midlertidig frakendelse. Derimod forudsættes en påstand fra Advokatrådet ikke i sager om betinget frakendelse, da denne sanktion ikke endeligt udløser en retsvirkning om frakendelse for den pågældende advokat, hvorfor Justitsministeriet vurderer, at der ikke er behov for samme retssikkerhedsmæssige garantier for den pågældende advokat som i en sag om ubetinget frakendelse.

Det lægges endvidere til grund, at der ved sager om fuldbyrdelse af en betinget frakendelse på baggrund af en klage fra andre end Advokatrådet skal ske forelæggelse af klagen for Advokatrådet med henblik på, at rådet kan vurdere, om man vil indtræde i sagen med påstand om, at den betingede frakendelse skal fuldbyrdes. Justitsministeriet lægger i den forbindelse til grund, at rådet, efter at Advokatnævnet har afsagt kendelse om betinget frakendelse, får forelagt alle efterfølgende klager over den pågældende advokat. I de nævnte sager, hvor der kan opstå spørgsmål om frakendelse, forudsætter Justitsministeriet desuden, at der udpeges en forsvarer for den pågældende advokat.

For så vidt angår muligheden for at sammensætte et habilt nævn i sager, hvor der har været truffet afgørelse om midlertidig frakendelse under behandlingen af sagen, vurderer Justitsministeriet, at lovforslaget giver tilstrækkelig fleksible rammer for, at nævnet kan løse denne udfordring ved brug af nævnsmedlemmernes stedfortrædere og/eller ved, at spørgsmålet om midlertidig frakendelse kan behandles af en afdeling i nævnet. Justitsministeriet vil gå i dialog med Advokatnævnet om en praktisk løsning af dette i forbindelse med fastsættelsen af nærmere regler for nævnets behandling af sager om midlertidig frakendelse, jf. den foreslåede bemyndigelsesbestemmelse i retsplejelovens § 147 c, stk. 7, jf. lovforslagets § 1, nr. 10.

For så vidt angår forslaget om at forlænge den foreslåede 4-ugers frist for domstolsprøvelsen af en nævnsafgørelse om midlertidig frakendelse, jf. den foreslåede bestemmelse i retsplejelovens § 147 g, stk. 2, 3. pkt., kan Justitsministeriet tilslutte sig, at der i disse sager er behov for at sikre, at retten har betryggende rammer for at træffe en korrekt afgørelse. Heroverfor står dog det forhold, at afgørelsen er meget indgribende for advokaten, og at indbringelse af en afgørelse om midlertidig frakendelse som udgangspunkt ikke tillægges opsættende virkning, jf. den foreslåede bestemmelse i retsplejelovens § 147 g, stk. 3. Advokaten vil derfor som udgangspunkt ikke kunne virke som advokat, før retten har taget stilling til spørgsmålet om midlertidig frakendelse.

Vedrørende bemyndigelsesbestemmelsen i den foreslåede § 147 c, stk. 7, skal Justitsministeriet bemærke, at det nu er præciseret i lovteksten, at forvaltningslovens § 8, stk. 1, og § 21, stk. 1, og det forvaltningsretlige officialprincip forventeligt vil blive fraveget ved justitsministerens fastsættelse af regler efter bestemmelsen.

7. Separat behandling af tvangsbøder ved Advokatnævnet

Advokatnævnet finder, at en separat behandling af spørgsmål om tvangsbøde er uhensigtsmæssig eller uladsiggørlig i sager, hvor Advokatrådet samtidig med påstanden om tvangsbøde har nedlagt påstand om andre sanktioner. Nævnet bemærker dertil, at sådanne påstande fra Advokatrådet ofte vil have en indbyrdes sammenhæng.

Justitsministeriet skal bemærke, at det efter ministeriets opfattelse vil være muligt at foretage en særskilt vurdering af spørgsmålet om pålæggelse af tvangsbøder i sager, hvor Advokatrådet samtidig med sagen om overtrædelse af oplysningspligten med dertilhørende påstand om tvangsbøde i øvrigt nedlægger påstand om sanktioner som følge af tilsidesættelse af andre pligter. Det fastholdes derfor i lovforslaget, at Justitsministeriet forudsætter, at nævnet vil kunne behandle spørgsmålet om tvangsbøder separat med henblik på at kunne træffe en hurtig afgørelse om dette spørgsmål.

III. Lovforslaget

I forhold til det udkast til lovforslag, der har været i høring, er der i det fremsatte lovforslag foretaget følgende ændringer:

1. Der er, som angivet ovenfor under afsnit 3 og 4, foretaget ændringer i den foreslåede § 143 b. Ændringerne er primært af lovteknisk karakter og fastslår navnlig Advokatrådets tavshedspligt svarende til forvaltningslovens § 27, jf. straffelovens § 152 og §§ 152 c-152 f. Der henvises til pkt. 3.3.1 og 3.3.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger samt bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 5.

2. Der er, som angivet ovenfor under afsnit 4, foretaget ændringer i de foreslåede § 143 a, stk. 1, nr. 2 og 3, om politiets og anklagemyndighedens undtagelsesvis adgang til at undlade at videregive oplysninger og i de foreslåede § 143 a, stk. 3, nr. 1 og 2, om domstolenes forpligtelse til at videregive oplysninger samt om Direktoratet for Kriminalforsorgens undtagelsesvis adgang til at undlade at videregive oplysninger. Der henvises til pkt. 3.3.1 og 3.3.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger samt bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 5.

3. Det er, som angivet ovenfor under afsnit 6, nu præciseret i lovteksten samt bemærkningerne til den foreslåede § 147 c, stk. 7, at forvaltningslovens § 8, stk. 1, og § 21, stk. 1, og det forvaltningsretlige officialprincip vil kunne fraviges ved justitsministerens fastsættelse af regler efter bestemmelsen. Der henvises til lovforslagets bemærkninger til § 1, nr. 10.

4. Der er foretaget nogle mindre tilføjelser til lovforslagets bemærkninger.